

בבית המשפט העליון

בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק

בג"צ/

בעניין שבין : : עו"ד יוסי פוקס

י.פוקס ושות' משרד עו"ד

בית אמות הר חוצבים, קומה 3

רח' קרית מדע 11 ירושלים

טל. 03-7512066, 02-5711030 פקס. 03-6130956

העותר

נ – ג – ד

1. חבר הכנסת יאיר לפיד, יו"ר יש עתיד
2. יו"ר הכנסת, חה"כ יריב לוין
3. היועצת המשפטית לכנסת, עוה"ד שגית אפיק
4. חבר הכנסת נפתלי בנט, יו"ר ימינה
5. סיעת יש עתיד
6. סיעת כחול לבן
7. סיעת ישראל ביתנו
8. סיעת מפלגת העבודה
9. סיעת ימינה
10. סיעת תקווה חדשה
11. סיעת מרצ
12. סיעת רע"מ

המשיבים

עתירה דחופה למתן צו על תנאי

ולקיום דיון דחוף בעתירה

בית המשפט הנכבד מתבקש בזה ליתן צווים על תנאי המכוונים למשיב 1 והמורים לו להתייצב בפניו וליתן טעם:

א. מדוע לא תבוטל הודעתו לנשיא המדינה ראובן (רובי) ריבלין (להלן: "הנשיא") לפי סעיף 13(ב) לחוק יסוד הממשלה (להלן: "חוק היסוד") אשר נמסרה לנשיא אמש בשעה 20:23 סמוך למועד תום התקופה הקצובה בדין, כי "עלה בידו להרכיב ממשלה" ומדוע לא ייקבע, לפי סעיף 10(א) לחוק היסוד, כי "לא עלה בידו להרכיב ממשלה" וזאת משום שבהתאם להודעתו, ראש הממשלה אשר יעמוד בראשות הממשלה בעת הרכבתה, יהא המשיב 4 ולא המשיב 1 שקיבל את המנדט מנשיא המדינה להרכבת ממשלה לפי סעיף 9(ג) לחוק היסוד, וזאת באופן חסר תקדים מאז חקיקת חוק יסוד הממשלה הראשון לפני למעלה מיובל שנים ותוך הפרת סעיף 13 (ג) ו-סעיף 13 א. (א) לחוק היסוד ולפיכך, לא מתקיימת דרישת חוק היסוד ל"הודעה" על הרכבת "ממשלה", עד תום התקופה לפי סעיף 9(ג) לחוק היסוד.

ב. מדוע לא ייקבע, כי פעולת "הרכבת ממשלה" שביצע המשיב 1, במסגרתה העניק את תפקיד ראש הממשלה במועד הרכבת ממשלת החילופים, למשיב 4, אשר לא החזיק במנדט מהנשיא להרכבת הממשלה, נעשתה בחוסר סמכות ובהעדר בסיס חוקתי בחוק היסוד ולפיכך היא בטלה.

ג. מדוע לא ייקבע, כי היות ולא עלה בידו להרכיב ממשלה בראשותו, כהגדרת חוק היסוד, בתקופה הקצובה לו לפי סעיף 9(ג) לחוק היסוד, הרי שמנין 21 הימים לפי סעיף 10(א) לחוק היסוד – הטלת התפקיד לפי בקשת רוב חברי הכנסת, החל אמש בחצות, 3.6.2021.

ד. מדוע לא תבוטל הודעתו שנמסרה ליו"ר הכנסת אמש, באותה שעה, לפי סעיף 13(ב) לחוק היסוד ומדוע לא יימנע מהצגת "הממשלה" שהרכיב, לכנסת, לפי סעיף 13(ד) לחוק היסוד, אשר אינה עונה על דרישת סעיף 13(ג) ו-סעיף 13 א. (א) לחוק היסוד.

בנוסף, מתבקש בית המשפט הנכבד ליתן צו על תנאי המכוון למשיב 2 והמורה לו להתייצב בפניו וליתן טעם, מדוע לא יימנע ממסירת הודעה לכנסת ומקביעת ישיבת כנסת לצורך כינון הממשלה, לפי סעי' 13(ב) לחוק היסוד, בשל אי קיום סעיף 13 (ג) ו-סעיף 13 א. (א) לחוק היסוד.

ואלו נימוקי העתירה:

1. בפתיח העתירה, מבקש העותר להדגיש, כי מדובר בעתירה העוסקת בסוגיה חוקתית יסודית ביותר בחוק יסוד הממשלה, אבן הראשה של המארג החוקתי במשטר הפרלמנטרי בישראל ואחת מ-2 הוראות בחוק יסוד הממשלה, העומדות על תילן למעלה מיובל שנים; ההוראה כי מי שהרכיב את הממשלה יעמוד בראשה (זולת בתקופת הבחירה הישירה לראשות הממשלה) וההוראה כי ראש ממשלה יהיה בכל עת ח"כ מכהן.
2. פירוט מיצוי ההליכים המלא שביצע העותר, בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, אשר החל כבר ביום 4 במאי 2021, לרבות צירוף תשובתה של המשיבה 3, מפורט להלן בסעיפים 50-65 לעתירה.
3. ביום 5 במאי 2021 הטיל נשיא המדינה ראובן (רובי) ריבלין את המנדט להרכבת ממשלה על המשיב 1, לאחר שהיו בידיו 56 ממליצים מקרב חברי הכנסת ויותר ממליצים מאשר כל ח"כ אחר, כאשר למשיב 4 היו 7 ממליצים בלבד ולרשות המשיב 1 עמדו 28 ימים מאותו מועד להרכבת ממשלה.
4. אמש בשעה 20:23 סמוך למועד תום התקופה הקצובה לו בדין, שיגר המשיב 1 הודעה בכתב לנשיא המדינה, לפי סעיף 13 (ב) לחוק היסוד, כי "עלה בידו להרכיב ממשלה" (ממשלת חילופים), אשר הוא לא יכהן בה כראש הממשלה בעת הרכבתה, אלא המשיב 4 יכהן בה כראש הממשלה ואילו המשיב 1 יכהן בה כראש הממשלה החלופי ולאחר מכן, במחצית השנייה של הקדנציה, יתחלפו השניים בתפקידיהם. המשיב 1 הגדיר את הממשלה ככזו, "אשר בראשה אעמוד יחד עם חבר הכנסת נפתלי בנט".

העתק הודעת המשיב 1 לנשיא, נשוא העתירה דנא, מצ"ב ומסומן **כנספת 1 A**

5. הודעת המשיב 1 לנשיא, כוללת את רשימת הסיעות אשר ירכיבו את הממשלה, לפי מספר המנדטים שקיבלה כל סיעה ולכן צורפו גם סיעות אלו כמשיבות לעתירה דנא.

6. בד בבד, עם שיגור הודעה זו, שלח המשיב 1 הודעה למשיב 2, אליה צירף את הודעתו לנשיא וביקש ממנו לפעול בהתאם להוראות חוק היסוד ולהודיע לכנסת כי הדבר עלה בידו ולהורות על כינוס מליאת הכנסת לצורך כינון ממשלה וזאת לכל המאוחר בתוך שבעה ימים ממועד מסירת ההודעה.

העתק הודעת המשיב 1 למשיב 2, נשוא העתירה דנא, מצ"ב ומסומן **כנסת A 2**

7. עניינה של עתירה זו, הינה דרישה לביקורת שיפוטית על הפרת סעיף מפורש בחוק יסוד הממשלה – סעיף 13(ג), שהינו סעיף בסיסי ועקרוני בחוק יסוד הממשלה, אשר עומד על תילו מאז 1968¹ למרות שינויים גדולים ורבים שנעשו בחוק היסוד ביובל השנים שחלפו מאז ובכלל זה, כמפורט להלן, גם השינוי האחרון שנעשה בחוק היסוד עובר לכינון ממשלת החילופים² ויוער, כי טרם חקיקת חוק יסוד הממשלה המקורי, מרכיב הממשלה אשר קיבל מנדט מהנשיא – לא היה חייב לכהן כראש הממשלה לאחר שהצליח במלאכת הרכבת הממשלה. (ר' אמנון רובינשטיין, המשפט הקונסטיטוציוני של מדינת ישראל 200(מהדורה ראשונה 1969)

סעיף 13(ג) לחוק יסוד הממשלה: "חבר הכנסת שהרכיב ממשלה יעמוד בראשה."

8. כאשר נחקק הסעיף הזה בחוק היסוד לפני למעלה מיובל שנים, קבעו חברי הכנסת, בכובעם כחברי הרשות המכוננת, כי חייבת להיות זיקה מוחלטת בין שלבי הקמת ממשלה במשטר הפרלמנטרי הישראלי, קרי; לאחר התייעצות הנשיא עם סיעות הבית באשר לראש המפלגה בעל מירב הסיכויים להרכבת ממשלה, יקבל אותו חבר כנסת את המנדט להרכיב את הממשלה ואם הצליח

¹ ספר החוקים 540, כ"ז באב תשכ"ח, 1968, 21.8.1968 (סע' 14 לחוק היסוד)

² ס"ח התש"ף, עמ' 40 (פורסם ביום 7.5.2020)

במלאכת ההרכבה – הרי שהוא עומד בראשה, בשל נקודת המוצא, שרוב חברי הכנסת שהמליצו על אותו ח"כ, רוצים כי הוא יכהן כראש הממשלה.

9. במסגרת הצעת חוק יסוד הממשלה (ביטול והשבה)³, שביטלה את הבחירה הישירה לראשות הממשלה נכללה הוראה זו (בסעיף 16) כפי שהייתה בחוק היסוד עד הבחירה הישירה וניתן ללמוד מדברי ההסבר שבה, מדוע הוראה זו הינה מהותית בחוק יסוד הממשלה, היורדת לשורשי המשטר הפרלמנטרי וכדלקמן:

"...מן הניסיון שהצטבר ברור שמערכת האיזונים בין הרשות המחוקקת לבין המבצעת הופרה, הסחטנות של מפלגות קטנות נמשכת ומוסד המפלגה נחלש במידה ניכרת. כדי למנוע הידרדרות בלתי הפיכה של יסודות המשטר, מוצע להחזיר את המצב לקדמותו לראש המפלגה בעלת הסיכויים הטובים ביותר להרכיב את הממשלה ולבטל את הבחירה הישירה לראש הממשלה".

10. הנה כי כן, חלק מהשבת השיטה הנוכחית נועד לחזק את מוסד המפלגות ולצמצם את הסחטנות של מפלגות קטנות, דבר הגורם בעקיפין לעיוות רצון הבוחר ולא בכדי, על אף שלשון החוק מאז הצעת החוק הנ"ל ועד לחוק היסוד דהיום, לא קובעת כי המנדט יימסר לראש מפלגה דווקא, אלא יכול להימסר לכל חבר כנסת אשר סיכוייו להרכבת ממשלה הגדולים ביותר, הרי שאין תקדים לכך שמנדט נמסר לח"כ שלא היה ראש מפלגה וברוב מוחלט של המקרים הייתה הלימה בין גודל המפלגה לבין חבר הכנסת שקיבל את המנדט (בסיבוב הראשון או השני של קבלת המנדט מהנשיא) ובכך התקיים הרציונל המהותי של הרשות המכוננת, למנוע הידרדרות בלתי הפיכה של יסודות המשטר.

11. למעשה, ללא הרציונל הזה, הרשות המכוננת יכולה הייתה לקבוע, כי חבר הכנסת שמקבל את המנדט מהנשיא, להרכבת הממשלה, יהיה כל חבר כנסת, הבקי במלאכת המחשבת של הרכבת ממשלה ו/או ברזי הפוליטיקה ואותו ח"כ יוכל למסור את המפתח לראשות הממשלה לכל חבר כנסת שהוא ובלבד שמלאכת הרכבת הממשלה, הכוללת את זהות הח"כ אשר יעמוד בראשה-תושלם, בטרם תימסר ההודעה לנשיא המדינה וליו"ר הכנסת.

³ הצעת חוק מס' 1287/פ, הועברה לוועדה ביום ב' בסיון התשנ"ח (27 במאי 1998)

12. ואכן, באחת משיבותיה של ועדת חוקה של הכנסת⁴, מיום 20.2.2001 אשר התכנסה לדון בחוק היסוד, עם ביטולה של הבחירה ישירה, הועלה רעיון זה על ידי חה"כ דאז שאול יהלום מסיעת המפד"ל, אך הרעיון נדחה ע"י יו"ר הוועדה דאז, חה"כ ראובן (רובי) ריבלין, תוך הסתמכות על אותו עקרון יסוד שעבד היטב במשך עשרות שנים והרעיון כלל לא הגיע לכדי הצבעה בוועדה.

13. דומה, כי החשש ההיסטורי מסחטנות של סיעה קטנה בכנסת, שמי שיעמוד בראשה יוכל לזכות מן ההפקר בתפקיד ראש הממשלה, מתממש כעת, כאשר המשיב 1 שזכה ל-56 ממליצים אצל נשיא המדינה מוסר את המפתחות לראשות הממשלה, למשיב הפורמאלי שזכה ל-7 ממליצים בלבד, במקום לעמוד בראשות הממשלה בעצמו, כדרישת חוק היסוד.

14. על מנת למנוע תרחיש שכזה, הותיר חוק היסוד שביטל את הבחירה הישירה לראשות הממשלה, בשנת 2001⁵ את הסעיף הבסיסי, לפיו חה"כ שמרכיב את הממשלה יעמוד בראשה – על מכונו, בדיוק כפי נוסחו בין השנים 1968-1992 ושוב מאז ביטול הבחירה הישירה בשנת 2001 ועד היום, גם בממשלת החילופים, בשל היותו חלק בלתי נפרד מיסודות המשטר הפרלמנטרי.

15. למותר לציין, כי ביטולו של סעיף בסיסי ועקרוני, בחוק היסוד, עם ותק של למעלה מיובל שנים, המהווה נדבך מרכזי במארג חוקי היסוד של מדינת ישראל, אשר מהווים יחד מעין חוקה והחזרתנו לימי טרום חוק היסוד, צריך להיעשות במפורש.

16. להלן נראה, שלא זו בלבד שסעיף זה לא בוטל במסגרת תיקוני ממשלת החילופים שבוצעו לפני כשנה, אלא שחברי הרשות המכוננת הותירו אותו על כנו, בכוונה תחילה, גם במסגרת ממשלת חילופים:

**סעיף 13 א. (א) לחוק יסוד הממשלה: "בחוק יסוד זה-
"ממשלת חילופים": - ממשלה שבתקופת כהונתה יעמדו בראשה, לסירוגין,
חבר הכנסת שהרכיב את הממשלה וחבר הכנסת הנוסף;
(ב) על אף האמור בסעיף 13(ג), הממשלה שתורכב יכול שתהיה ממשלת
חילופים לפי הוראות חוק יסוד זה." (ההדגשות אינן במקור)**

אתר הכנסת, ועדות הכנסת, ועדת החוקה, חוק ומשפט, פרוטוקול מיום 20 בפברואר 2001, בעמ' 37⁴
ספר חוקים 1780, כ"ג באדר התשס"א, 18.3.2001⁵

17. עיינו הרואות, כי סעי' 13 א. שתוקן עובר לכינון ממשלת החילופים, אינו מבטל את סעיף 13(ג) אלא מוסיף כי על אף האמור בסעי' 13(ג) באשר להרכבת ממשלה בידי מחזיק המנדט, הרי שמחזיק המנדט יכול להקים גם ממשלת חילופים כהגדרתה בתיקון זה, חלף ממשלה רגילה ולכן מי שירכיבה, יעמוד בראשה רק בתקופה שעד למועד החילופים ולא יעמוד בראשה לאורך כל תקופת כהונתה, כבממשלה רגילה, אך הסעיף לא ביטל את הדרישה כי מחזיק המנדט הוא שיעמוד בראשות הממשלה בעת הרכבתה.

18. הסיבה לכך שסעיף זה לא בוטל במסגרת תיקון "ממשלת החילופים", הינה שהתכלית הסובייקטיבית והאובייקטיבית של הסעיף הזו נותרה בעינה, גם במסגרת הקמת ממשלה שהיא ממשלת חילופים – מי שעומד בראשות הממשלה בעת כינונה, חייב להיות חבר הכנסת שקיבל את המנדט להרכבתה ולא כל ח"כ אחר, לאור הדרך שבה בנויה השיטה הפרלמנטרית שלנו – "מרכיב הממשלה" איננו תפקיד טכני המיועד לכל ח"כ, אלא מיועד לאותו חבר הכנסת שרוב חברי הכנסת מבקשים כי יכהן כעת כראש הממשלה, כפי הרציונל שפורט בסעיפים 13-6 לעיל.

19. יודגש, כי סעיף זה עוסק במועד הרכבת הממשלה ואין דרך אחרת להלום את הסעיף (שלא בוטל) "חבר הכנסת שהרכיב ממשלה יעמוד בראשה", כאשר חבר הכנסת שהרכיב את הממשלה יכהן באותו מועד רק כראש ממשלה חלופי ולא כראש הממשלה ובמובן זה, יש "חידוש חוקתי" בהודעתו של המשיב 1 לנשיא (נספח A1) כאשר הוא מודיע לנשיא כי זו למעשה ממשלה דו-ראשית: "הממשלה תהא ממשלת חילופים.. בראשה אעמוד יחד עם חבר הכנסת נפתלי בנט..".

20. ויודגש, כי אין כל דרך חוקתית לטעון שהתיקון יצר דה-פקטו שני ראשי ממשלה בפועל ולכן, כביכול, דרישת סעיף זה מתקיימת, שכן חבר הכנסת שהרכיב ממשלה, אכן יעמוד בראשה... בבוא העת... (ככל ומועד זה אכן יגיע) שהרי ממשלת החילופים, נועדה לעגן לראשונה את המושג "ממשלת רוטציה" בחוק היסוד (ר' להלן בפתיח לדברי ההסבר לסעיף, מצוין מפורשות שזו רוטציה) ואם כך, משמעותה ההפך ממה שהודיע המשיב 1 לנשיא – רוטציה, פירושה - החלפה, שבכל מחצית תקופה מכהן ראש ממשלה אחר ולא כי זו ממשלה דו-ראשית.

21. יוער, הגם שממשלת החילופים שדרגה את מעמדו ותוארו של חבר הכנסת שמיועד לכהן כראש הממשלה, בעתיד, במחצית השנייה של הקדנציה ואף העניקה לו סמכות לפטר את שרי הממשלה

שבזיקה אליו, הרי שהסעיפים הקונסטרוקטיביים בחוק היסוד, כגון; סעי' 19 לחוק היסוד (התפטרות ראש ממשלה) וסעי' 21(א) לחוק היסוד (ראש ממשלה חדל להיות חבר כנסת), אשר מובילים להתפטרות הממשלה כולה, לא הוחלו על ראש הממשלה החלופי, ולא בכדי, כבר אמרו חז"ל⁶: "אין שני מלכים משמשים בכתר אחד" ולפיכך, גם בהצהרתו לכנסת עם כניסתו לתפקיד ראש הממשלה החלופי במועד כינון הממשלה (סעיף 13 א. (ו) לחוק היסוד), הוא נדרש להצהיר, שהוא יהיה ראש ממשלה רק בעתיד:

"יצהיר ראש הממשלה החלופי בפני הכנסת הצהרת אמונים זו לגבי תקופת כהונתו כראש ממשלה חלופי לפני מועד החילופים ולגבי תקופת כהונתו כראש הממשלה לאחר מועד החילופים: אני מתחייב כראש הממשלה החלופי וכראש הממשלה לעתיד, לשמור אמונים למדינת ישראל ולחוקיה, למלא באמונה את תפקידי כראש הממשלה החלופי וכראש הממשלה ולקיים את החלטות הכנסת". (הדגשות לא במקור)

22. הנה כי כן, כינון ממשלה שבראשה אינו עומד מחזיק המנדט, משמעותה, כי במועד שבו חבר הכנסת מצוי בסטטוס של "מרכיב הממשלה", הוא אינו עומד בראשה (בסתירה לסעיף 13(ג) לחוק היסוד "חבר הכנסת שהרכיב ממשלה יעמוד בראשה") ובמועד העתיד, רק אם הממשלה תאריך ימים עד מועד החילופים, (מה שלא קרה בממשלת החילופים הנוכחית ולא ברור האם יקרה בממשלת חילופים זו או בכל ממשלת חילופים שתקום), כאשר הוא ייכנס לתפקיד ראש הממשלה, או אז לא תהיה מציאות נוספת של "הרכבת ממשלה" לפי הסעיף הנ"ל, נוכח הוראות סעיף 13 א. (ח) לחוק היסוד וכדלקמן:

"עריכת החילופים כאמור בסעיף קטן (ז), אינה טעונה הבעת אמון נוספת של הכנסת והצהרת אמונים נוספת של ראש הממשלה וראש הממשלה חלופי, ולא יראו את החילופים כהתפטרות הממשלה, כהתפטרות ראש הממשלה, כהתפטרות ראש הממשלה החלופי או ככינון ממשלה חדשה" (ההדגשות לא במקור)

23. המורס מן האמור, כי כל פרשנות ולפיה חבר הכנסת שקיבל את המנדט מהנשיא, אינו חייב לעמוד בראשה בעת הרכבתה, מאינת מכל תוכן ומבטלת דה-פקטו את סעיף 13 (ג) לחוק היסוד, בעל

⁶ תלמוד בבלי, מסכת חולין דף ס' ע"ב

ותק של למעלה מיובל שנים, מבלי שהמחוקק, כרשות מכוונת, קבע זאת מפורשות ולמעשה, הוא אף גילה דעתו המפורשת כי הסעיף עומד על תילו גם בממשלת חילופים.

24. בהגדרת "ממשלת חילופים" (לעיל בסעיף 12) מתואר, כי זו ממשלה שבתקופת כהונתה יעמוד בראשה לסירוגין, "חבר הכנסת שהרכיב את הממשלה" ורק לאחר מכן מצוין – "חבר הכנסת נוסף", ומשמע מכך, כי הוא יכהן לאחר שיכהן בתפקיד חבר הכנסת שהרכיב את הממשלה, דבר התואם את הסעיף המקורי (13ג) באשר לחבר הכנסת שהרכיב את הממשלה שעליו לעמוד בראשה (בעת הרכבתה) שכאמור, לא בוטל במסגרת התיקון החוקתי.

25. ככל ומאן דהו יטען לפרשנות חלופית ולפיה, התיאור הזה בהגדרת "ממשלת חילופים" הוא אקראי ואינו קובע את סדר הכהונה וכביכול, באותה מידה, ניתן היה לתאר זאת בסעיף בסדר הפוך – "ממשלה שבתקופת כהונתה יעמדו בראשה, לסירוגין, חבר הכנסת הנוסף וחבר הכנסת שהרכיב את הממשלה", אזי הפרשנות נוגדת את הלוגיקה של המשך ההגדרות, שהרי ההגדרה הבאה של "ראש הממשלה החלופי", נועדה להסביר לנו מה יהיה תפקידו של חבר הכנסת הנוסף לזה שהרכיב את הממשלה – "חבר הכנסת המיועד לכהן (בעתיד, י.פ.) כראש הממשלה בממשלת חילופים" ו"חבר הכנסת שכהן באותה ממשלת חילופים כראש הממשלה לפני החילופים", הלא הוא זה שהרכיב את הממשלה ועמד בראשה בעת הרכבתה.

26. לא זו אף זו, אותה רשות מכוונת, אשר ביצעה את התיקון לפני כשנה בלבד, גילתה דעתה באופן מפורש במסגרת דברי ההסבר להצעת החוק⁷, כי עקרון העל המתקיים בחוק היסוד, מזה למעלה מיובל שנים, לא בוטל במסגרת ממשלת חילופים ומי שעומד בראשה בתחילה, הינו אך ורק חבר הכנסת שקיבל את המנדט מהנשיא והודיע לו וליו"ר הכנסת כי עלה בידו להרכיב ממשלה.

27. הצעת חוק יסוד הממשלה (תיקון מס' 9 והוראת שעה) (ממשלת חילופים)

סעיפים 2 ו-4 כיוון ממשלת חילופים לסעיף 13א(א), (ב) ו-(ה) עד (ח) המוצע:

"מוצע לקבוע הסדר משטרי חדש שלפיו ממשלה יכול שתהיה ממשלת חילופים (ממשלת רוטציה), שהיא ממשלה שמכהנים בה ראש ממשלה וראש ממשלה

⁷ הצעות חוק הכנסת-840 ו' באייר התש"ף, 30.4.2020

חלופי. במחצית הראשונה של כהונת ממשלת החילופים יכהן כראש הממשלה חבר הכנסת שהרכיב את הממשלה, ובמחצית השנייה-מי שבמחצית הראשונה של הכהונה כיהן כראש ממשלה חלופי. מי שכיהן כבר כראש הממשלה במחצית הראשונה של כהונת הממשלה והוחלף-יכהן במחצית השנייה כראש הממשלה החלופי.." (ההדגשה לא במקור)

28. **יודגש, כי הסעיפים הרלוונטיים בחוק היסוד, לא שונו ולו באות אחת, בין נוסח הצעת החוק הכוללת את דברי ההסבר, לבין נוסח התיקון שעבר בכנסת בקריאה שניה ושלישית ונכנס לספר החוקים, כך שנשללת האפשרות (כפי שקורה לעיתים תכופות) שהתיקון הסופי התנתק מהרציו של דברי ההסבר וברי, כי כוונת המחוקק בכובעו כרשות המכוננת, הייתה שמחזיק המנדט, אשר מרכיב את הממשלה, יכהן כראש הממשלה במועד הרכבת הממשלה שהוא הרכיב ורק במחצית השנייה של הקדנציה, יכהן חבר הכנסת הנוסף כראש הממשלה.**

29. **באשר להיסטוריה החקיקתית ובייחוד דברי ההסבר להצעת החוק, ככלי עזר פרשני לפרשנותם של חוקים, כאשר קיימת הלימה בין התכלית הסובייקטיבית העולה מלשון החוק ומההיסטוריה החקיקתית לבין התכלית האובייקטיבית (כפי שקורה במקרה דנא), אין מחלוקת היום בפסיקה ו/או בספרות המשפטית, כי זהו כלי העזר הפרשני ודומה כי הפערים בין הגישות השונות, באים לידי ביטוי כאשר קיימת התנגשות בין הדברים, כגון שהתכלית הסובייקטיבית עולה מלשון החוק בלבד ולא מההיסטוריה החקיקתית ו/או אינה תואמת את התכלית האובייקטיבית ואז, לפי חלק מהשופטים, קיימת העדפה ל"פרשנות האובייקטיבית" של החוק.**

30. בית המשפט העליון דן בכך בהליך של דיון נוסף, בשאלת חוקיותו של סעיף 3(א) לחוק איסור הונאה בכשרות, התשמ"ג-1983, דנג"ץ 5026/16 שי גיני ואח' נ' הרבנות הראשית ואח' (פורסם בנבו, להלן: "ענין הרבנות הראשית") וסקר את העמדה המשתקפת מהספרות ומהפסיקה בנושא פרשנות חוקים ולמעשה, נקודת המחלוקת העיקרית בין דעת הרוב בהרכב בראשות כב' הנשיאה (בדימוס) מ. נאור, לבין דעת המיעוט של כב' השופט נ. סולברג וכב' המשנה לנשיאה (בדימוס) השופט א. רובינשטיין באשר לפרשנות חוקים, הינה מה קורה כאשר התכלית האובייקטיבית של החוק והתכלית הסובייקטיבית של החוק, אינן יכולות לדור בכפיפה אחת, שאז דעת הרוב סברה

כי יש לפרש את החוק לפי הפרשנות האובייקטיבית ודעת המיעוט סברה כי יש לפרש את החוק לפי כוונת המחוקק, כעולה מההיסטוריה החקיקתית של החוק, אשר יש לה אף אחיזה בלשון החוק.

31. במקרה דנא, כפי שפורט לעיל בסעיפים 6-13, קיימת הלימה מוחלטת בין התכלית האובייקטיבית לתכלית הסובייקטיבית של הסעיף הנדון בחוק היסוד ולא צריך אפילו להידרש למחלוקת בפסיקה בעניין הרבנות הראשית. אך אף מי שיבקש לטעון, כי כינונה של ממשלת חילופים שבה יכהנו שני חברי כנסת ברוטציה, מצמצמת את משקלו וייחודו של תפקיד "מרכיב הממשלה" שקיבל את המנדט מהנשיא, כחבר הכנסת שחייב לעמוד בראשות הממשלה בעת הרכבתה, היות והוא יעמוד בעתיד בראשות הממשלה, אזי מעבר לכך שהמחוקק עצמו גילה דעה הפוכה מזאת ולבד מכך שאין כל ערובה כי "העתיד" הזה אכן יגיע לפני שהכנסת תתפור, הרי שאין מדובר במקרה המתקרב למקרה שבו התכלית האובייקטיבית והסובייקטיבית, אינן יכולת לדור בכפיפה אחת, כי אין כל תכלית אובייקטיבית, הסותרת את זו שפורטה (שם) בעניין יסודות המשטר.

32. אך בכך לא די, שכן הניתוח המשפטי עד כאן היה בבחינת גזירה שווה מפרשנותם של חוקים רגילים של הכנסת, כאשר כל התזה של "הפרשנות האובייקטיבית" יסודה בכך שלעיתים קיימת התנגשות בין התכלית הסובייקטיבית של חוק רגיל לבין תכלית אובייקטיבית שמקורה בנורמות יסוד במשפט הישראלי.

33. באשר לפרשנות חוקי יסוד, הרי שבהתאם לפסיקה, הפרשנות צריכה להיות מהותית, מתוך מבט רחב על מבנה המשטר ולא פרשנות טכנית ונראה שדווקא עקרון זה, מלמד כי הפרשנות ולפיה, התיקון לחוק יסוד הממשלה בעניין ממשלת חילופים, הותיר על כנו את דרישת הבסיס העקרונית כי חבר הכנסת שהוטלה עליו המשימה להרכיב ממשלה, הוא זה שאמור לעמוד בראשות הממשלה ולא בא לערער את כל המנגנון הקיים להרכבת ממשלה בדמוקרטיה הישראלית, הקיים מזה למעלה מיוכל שנים, הינה הפרשנות היחידה ואין בלתי לסעיף 13(ג) לחוק היסוד.

34. למעשה, כל פרשנות אחרת, תיצור, יש מאין, מנגנון חדש להרכבת ממשלה, שבו אין זיקה בין מי שהמליצו עליו הסיעות לנשיא, לבין מי שיכהן כראש הממשלה ותשיג מטרה הפוכה מזו שביקשו להשיג – מניעת סחטנות של המפלגות הקטנות ולפיכך, קביעת מנגנון חדש להרכבת ממשלה בישראל לא נעשה בתיקון הנ"ל ולא יכול להיעשות בדרך פרשנית עוקפת חוק יסוד, שהוא ליבת

החוקה הישראלית, אלא אך ורק בתיקון חוקתי מפורש – רוצה לומר – ביטול סעיף 13(ג) לחוק היסוד.

35. והדברים ק"ו, כאשר במקרה דנא, הרשות המכוננת גילתה דעתה באופן מפורש, בדברי ההסבר להצעת החוק, "ברחל בתך הקטנה", כי עקרון העל המהותי של "מרכיב הממשלה יעמוד בראשה", שריר וקיים ואינו מתבטל במסגרת "ממשלת חילופים".

36. על הדרך שבה יש לפרש חוק יסוד, עמד כב' הנשיא (בדימוס) אהרון ברק בענין אבני (בג"ץ 1384/98 אבני נ' ראש הממשלה, פורסם בנבו) כדלקמן:

"בפרשנו חוק-יסוד עלינו להגשים את תפקידה של הנורמה החוקתית. נורמה זו קובעת את סדרי השלטון והממשל. נורמה זו מעצבת את זכויות הפרט מעצם טבעה. היא משקפת את תפיסות היסוד של החברה, המשפט והמשטר. היא נותנת ביטוי לתפיסותיה הפוליטיות הבסיסיות של המדינה. היא מניחה את היסוד לערכיה החברתיים. היא קובעת את שאיפותיה ומגמותיה. בפרשנותו של טקסט חוקתי יש לתת ביטוי לאופי מיוחד זה של הטקסט". (ההדגשות אינן במקור)

37. אילו ביקשה הכנסת, בכובעה כרשות המכוננת, לנצל את ההזדמנות (והצורך) שנקרתה בדרכה לעיגון ממשלת רוטציה בחוק יסוד הממשלה, גם כדי לקבוע מחדש את תפקידה של הנורמה החוקתית הזו, הקובעת, הלכה למעשה, את סדר הקמת השלטון במדינת ישראל ואת תפיסתה הפוליטית הבסיסית של המדינה, היה עליה לעשות זאת בצורה מפורשת ולבטל לחלוטין את סעיף 13 (ג) לחוק יסוד הממשלה ולא להותיר את הטקסט החוקתי שתואם את אותה נורמה חוקתית היסטורית.

38. אלא שהכנסת לא הייתה מעוניינת בשינוי סדרי הקמת השלטון בישראל ולכן לא התקיים אפילו דיון בוועדה המיוחדת בשאלת ביטולו של הסעיף וצוין בדברי ההסבר, "ברחל בתך הקטנה" כי "במחצית הראשונה של כהונת ממשלת החילופים יכהן כראש הממשלה חבר הכנסת שהרכיב את הממשלה", על מנת לשלול פרשנות כלשהי ולפיה, דרישת היסוד של סעיף 13 (ג) לחוק היסוד מתבטלת כאשר מוקמת ממשלת חילופים.

39. יוער, כי בתקופה שבה קיימת מחלוקת ציבורית נוקבת באשר למידת ההתערבות של בית המשפט הנכבד במלאכת החקיקה של הכנסת וביתר שאת נוכח פסק דינו העקרוני שניתן לאחרונה בשאלת

חוקתיותו של תיקון מס' 50 לחוק יסוד הכנסת (בג"צ 5969/20 סתיו שפיר ואח' נ' הכנסת ואח', פורסם בנבו) הרי שבין לגישה השמרנית, החוששת משימוש לרעה בסמכות הרעה בסמכות בג"צ ובין לגישה האקטיביסטית, החוששת משימוש לרעה בסמכות הרשות המכוננת, הרי שלית מאן דפליג על כך שתפקידו של בית המשפט הנכבד להתערב, כאשר נבחרי ציבור פועלים בניגוד לחוק יסוד, בייחוד כאשר מדובר בליבת המבנה השלטוני בישראל – דרך הקמת ממשלה בישראל.

40. המורס מכל האמור לעיל, כי המשיב 1, אשר החזיק במנדט שנמסר לו מנשיא המדינה לפי סעי' מפורש בחוק יסוד הממשלה, חייב היה לפעול בהתאם לחוק יסוד הממשלה וככל ועלה בידו להרכיב ממשלה שהוא עומד בראשה בתחילה, כהוראת סעי' 13(ג) היה רשאי להודיע לנשיא המדינה כי עלה בידו להרכיב ממשלה, אך משלא עלה בידו להרכיב ממשלה כדון, הרי שלא עלה בידו להרכיב ממשלה כלל.

היסטוריה פוליטית רלוונטית לסעיף החוקתי

41. לאחר שפורסמו תוצאות הבחירות לכנסת ה-11, התברר כי מפלגת המערך בראשות חה"כ שמעון פרס ז"ל, זכתה ב-44 מנדטים ואילו מפלגת הליכוד בראשות חה"כ יצחק שמיר ז"ל, זכתה ל-41 מנדטים והיה שוויון בין גוש מפלגות הימין לגוש מפלגות השמאל.

42. חוק היסוד שהיה אז בתוקף, היה חוק היסוד המקורי משנת 1968 (הערת שוליים 1), שכלל את אותו סעיף מפורש כי "מי שמרכיב את הממשלה יעמוד בראשה" והזמן שהוקצב על פי חוק היסוד לח"כ הראשון שקיבל מהנשיא את המנדט להרכבת ממשלה, היה 21 יום עם אפשרות להאריך מועד זה בתקופות נוספות, אשר לא יעלו על 21 יום נוספים, דהיינו 42 יום בסה"כ.

43. ביום 5 באוגוסט 1984, לאחר שקיים נשיא המדינה דאז חיים הרצוג ז"ל התייעצות עם נציגי הסיעות, הטיל הנשיא הרצוג את מלאכת הרכבת הממשלה על חה"כ פרס. בתום 21 יום הודיע חה"כ פרס לנשיא הרצוג כי הוא נתקל בקשיים וכי יש לו רעיון כיצד ניתן להתגבר עליהם בדרך של הקמת ממשלת אחדות לאומית וכי הוא זקוק לארכה למילוי משימה זו והוא קיבל מהנשיא הרצוג ארכה כפי שביקש והנשיא הרצוג אף התגייס לסייע במשימת הקמת ממשלת אחדות לאומית.

44. בחלוף 39 יום מאז שקיבל לידי את המנדט מהנשיא הרצוג, ביום 13 בספטמבר 1984, עלה בידי חה"כ פרס להרכיב ממשלת אחדות, בדרך של רוטציה, המקיימת את דרישת חוק היסוד כאשר הוא יכהן ראשון כראש הממשלה ברוטציה למחצית התקופה ולאחר מכן יכהן חה"כ שמיר כראש הממשלה.

45. יו"ר הכנסת דאז מר שלמה הלל ז"ל הקריא בכנסת (בישיבתה השישית של הכנסת האחת עשרה, 13 בספטמבר 1984 בשעה 02:12⁸) את המכתב שקיבל מחה"כ פרס, שבו הודיע לו כי עלה בידי להרכיב ממשלה וביקש לכנס את הכנסת לקבלת אמון בממשלה לפי סעי' 15 לחוק היסוד (דאז).

46. הנה כי כן, ההיסטוריה הפוליטית מלמדת כי גם כאשר הקימו ממשלת רוטציה, קיימו את דרישת חוק היסוד ולפיה, מי שמרכיב את הממשלה עומד בראשה בעת הרכבתה ואילו התעכב חה"כ פרס 4 ימים נוספים והיה מחזיר את המנדט לנשיא הרצוג והמנדט היה נמסר לחה"כ שמיר, לא יכול היה חה"כ פרס לכהן ראשון בתפקיד ראש הממשלה במועד הרכבת הממשלה ע"י חה"כ שמיר.

47. באשר לממשלת החילופים הנוכחית, שהוקמה על ידי רוח"מ נתניהו וראש הממשלה החלופי בני גנץ לאחר הבחירות לכנסת ה-23, הרי שהממשלה הוקמה שלא באמצעות המנדט שהוטל על ידי הנשיא על חה"כ בני גנץ, אלא לאחר שהושב המנדט לכנסת, נאספו 61 חתימות של חברי כנסת שביקשו מהנשיא להטיל את הרכבת הממשלה על רוח"מ נתניהו לפי סעי' 10(א) לחוק היסוד ("הטלת התפקיד לפי בקשת רוב חברי הכנסת").

48. בד בבד, בוצעו התיקונים בחוק יסוד הממשלה להקמת ממשלת החילופים ולאחר מכן הוקמה הממשלה בראשות חה"כ נתניהו, כראשון ברוטציה בינו לבין חה"כ בני גנץ, כך שגם בממשלת החילופים הנוכחית, לא הייתה כל חריגה מעקרון היסוד המתקיים ביסוד המשטר הפרלמנטרי מעל יובל שנים, לפיו, חבר הכנסת שמרכיב את הממשלה עומד בראשה במועד הרכבת הממשלה.

49. לא למותר לציין, כי אותה ממשלת חילופים, שהמשיב 1 הודיע לנשיא שעלה בידו להרכיבה, הוא יכול להקימה כדיון ולא בדרך של הפרת הדיון, כפי שהוקמה ממשלת החילופים הנוכחית של

אתר הכנסת, על הכנסת, ימי מועד וזיכרון, הנצחת זכרו של שמעון פרס⁸

רוה"מ נתניהו ורוה"מ החלופי גנץ, לפי סעי' 10(א) לחוק היסוד, במסגרת 21 הימים שתחילתם ביום 3.6.21, ככל ויוגשו לנשיא המדינה חתימותיהם של 61 ח"כים המבקשים להטיל על המשיב 4 את הרכבת הממשלה ואז יוכל המשיב 4 לכהן בראשותה כדין במועד הרכבתה, כדרישת סעי' 13(ג) לחוק היסוד ואילו המשיב 1, יוכל לכהן בה בתחילה כרוה"מ חלופי ולאחר מחצית התקופה, כראש הממשלה.

מיצוי הליכים

50. ביום 4 במאי 2021, עם השבת המנדט שמסר נשיא המדינה ראובן (רובי) ריבלין לרוה"מ נתניהו להרכבת ממשלה, כאשר לא עלה בידו להרכיב ממשלה, שלח העותר מכתב ללשכת חבר הכנסת לפיד בכנסת, שכותרתו "דרישת סעי' 13 (ג) לחוק יסוד הממשלה" ובו יידע אותו כי הצהרותיו לציבור ולפיהן, ככל ויקבל את המנדט מהנשיא להרכבת ממשלה לפי סעי' 9(א) לחוק היסוד, הרי שבכוונתו להקים ממשלה שבה יכהן חה"כ נפתלי בנט ראשון בראשות ממשלת חלופים – עומדות בסתירה מוחלטת לסעי' 13(ג) לחוק יסוד הממשלה וכי מחזיק המנדט אינו יכול להעניק את תפקיד ראש הממשלה בעת הרכבת הממשלה, לח"כ אחר שהסכים לכך.

51. בשולי המכתב, ציין העותר מפורשות, כי מכתבו מהוה מיצוי הליכים בנושא הנדון, בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון.

העתק מכתבו של העותר לחה"כ לפיד מיום 4.5.21 מצ"ב ומסומן **כנספח א'**

52. למחרת היום (5.5.21), כאשר היה על הנשיא להחליט האם ועל מי יטיל את המנדט להרכבת ממשלה, בפעם השנייה, שלח העותר מכתב לנשיא המדינה שכותרתו "דרישת סעי' 13 (ג) לחוק יסוד הממשלה" וצירף לו את פנייתו לחה"כ לפיד ובסיומת מכתבו, ציין כי עניין חוקתי זה עשוי להיות רלוונטי, לאור פגישתו המתוכננת עם חה"כ לפיד ובנט, החפצים בקבלת המנדט מידו וכי עשוי להתברר למפרע, כי השבת המנדט לחברי הכנסת הינה הדרך המהירה יותר להקמת ממשלה בישראל מאשר הטלת המנדט על ח"כ אחר, בהעדר קורלציה בין מספר הממליצים שמציג חה"כ לפיד לנשיא, לבין מספר הח"כים שמוכנים שיכהן כראש הממשלה.

העתק מכתבו של העותר לנשיא המדינה מיום 5.5.21 מצ"ב ומסומן **כנספח ב'**

53. בו ביום, הטיל הנשיא את המנדט להרכבת הממשלה על חה"כ לפיד, אשר היו בידיו 56 ממליצים, יותר מאשר כל ח"כ אחר וככל הידוע, נציגי הסיעות שמסרו לנשיא את ההמלצות על חה"כ לפיד, לא סייגו בהמלצותיהם, כי **מדובר כביכול בהמלצה חלקית** (רק לביצוע מלאכת ההרכבה) וכי **מבחינתם חה"כ המומלץ - המשיב 1 – לא יכהן כראש הממשלה במועד הרכבת הממשלה אלא המשיב 4 ואף אם היו עושים זאת, זה לא היה פותר למשיב 1 את הבעיה החוקתית שבה הוא מצוי.**

54. ביום 9 במאי 2021, שיגר העותר **מכתב ליו"ר הכנסת יריב לוין**, בצירוף העתקי המכתבים לחה"כ לפיד ולנשיא המדינה וחזר על הטענה בקצירת האומר וביקש ממנו, כיו"ר הכנסת, **שיידע את המשיב 1 באשר לדרישה זו של חוק יסוד הממשלה, בטרם יציג את ממשלתו לכנסת, שכן הח"מ לא קיבל מענה לפנייתו, מלשכת חה"כ לפיד.**

העתק המכתב ליו"ר הכנסת מצ"ב ומסומן **כנספח ג'**

55. במענה לפניית העותר ללשכת יו"ר הכנסת, נמסר לו, כי עליו לשגר את המכתב ליועצת המשפטית של הכנסת, עוה"ד שגית אפיק.

56. בו ביום (9.5.21) שיגר העותר **מכתב לעוה"ד שגית אפיק בצירוף שרשור מכתביו הקודמים** דלעיל ובשולי מכתבו כתב כדלקמן:

"לאור האמור לעיל, אבקשך להוציא בדחיפות חוות דעת משפטית ולפיה, חה"כ לפיד אשר קיבל את המנדט מהנשיא להרכיב ממשלה, לא יוכל להציג לכנסת ממשלה לפי סע' 13א(ה) לחוק היסוד, כאשר הוא אינו עומד בראשה בתחילה."

העתק המכתב לעוה"ד שגית אפיק מצ"ב ומסומן **כנספח ד'**

57. באותו יום (9.5.21) פנה העותר שוב ללשכת חבר הכנסת לפיד, וציין שטרם קיבל מענה למכתבו הראשון וצירף העתקי מכתביו ליו"ר הכנסת וליועמ"ש הכנסת וגם פנייתו זו לא נענתה.

העתק הפנייה החוזרת ללשכת חה"כ לפיד מצ"ב ומסומן **כנספח ה'**

58. בהתאם לפסיקת בית המשפט הנכבד, כל עתירה המכוונת כנגד פעולה שלטונית הנעשית שלא כדין, תיחשב כעתירה מוקדמת, אם תוגש לפני ביצוע הפעולה לפיכך, העתירה דנא מוגשת בבוקרו של יום 3.6.2021, לאחר שרק אמש בשעה 20:23 מסר המשיב 1 את הודעתו לנשיא, כי "עלה בידו להרכיב ממשלה" בראשות המשיב 4 ולא בראשותו כבעל המנדט להרכבת הממשלה, וזאת בניגוד לסעי' 13(ג) לחוק היסוד.

59. ביום 1 ביוני 2021 פורסם בתקשורת מכתב שנשלח ע"י ב"כ הליכוד ליועמ"שית בית הנשיא, אשר עיקרו עוסק בנושא רמת הפירוט המבוקשת בהודעה לנשיא כי "עלה בידו" של מחזיק המנדט להרכיב ממשלה ובשולי מכתבו (סעי' 5) הועלתה גם טענה, באשר לדרישת סעיף 13(ג) לחוק היסוד.

העתק מכתבו מיום 1.6.2021 מצ"ב ומסומן **כנספח ו'**

60. בחלוף שעות ספורות, התקבלה תשובת יועמ"שית בית הנשיא, עוה"ד אודית קורנילדי-סירקיס, אשר אף היא פורסמה בתקשורת ובאשר לדרישת סעי' 13(ג) לחוק היסוד, התייחסה במשפט אחד וטענה, כי אין מניעה כי מרכיב הממשלה יכהן כרוה"מ חילופי וכי לדידה, עמדה זו מבוססת על לשון החוק ועל תכליתו, גם בממשלת חילופים.

העתק תשובתה מצ"ב ומסומן **כנספח ז'**

61. יוער, מבלי לפגוע במעמדה ו/או בעמדתה הבלתי מנומקת של יועמ"שית בית הנשיא – כי היא נעדרת מעמד משפטי מיוחד לפרשנות סעיף בסיסי בחוק יסוד הממשלה, בכלל, ובפרט כאשר הסעיף איננו קשור בסמכויותיו ו/או בהחלטותיו של נשיא המדינה, אלא בהודעה של מחזיק

המנדט, האם עלה, או לא עלה בידו להרכיב ממשלה, כפי שחוק יסוד הממשלה מגדיר ממשלה ולא בכדי, המשכו של התהליך החוקתי מתנהל ישירות מול יו"ר הכנסת והכנסת ולא מול הנשיא.

62. מסיבה זו, פנה העותר למשיבה 3, היועצת המשפטית לכנסת, עוד ביום 9.5.2021 (אישור קבלת מכתב העותר בלשכתה התקבל ביום 12.5.2021) על מנת שניתן יהיה לקבל את חוות דעתה המשפטית, בתחום עליו היא מופקדת, וכדי שניתן יהיה להביאה לביקורת שיפוטית בפני בית המשפט הנכבד, שהוא הפוסק הסופי בפרשנות חוקי יסוד.

63. רק ביום 1.6.2021, בשעת לילה מאוחרת, בחלוף כשלושה שבועות מאז פנייתו, קיבל העותר תשובה לפנייתו מהמשיבה 3, אשר כללה התנצלות בשיהוי במתן תשובתה.

העתק תשובת המשיבה 3 מיום 1 ביוני 2021 מצ"ב ומסומן **כנספת ח'**

64. העותר קרא בעיון רב את תשובת המשיבה 3, אשר הגיעה למסקנה כי אין מניעה שמרכיב הממשלה לא יכהן בראשות הממשלה במועד הרכבתה אלא רק בתקופה השנייה, ולא מצא בה בסיס חוקתי כלשהו למסקנתה, אלא להפך, מצא בה חיזוק לטענותיו וכאשר הנושא הנדון הינו פרשנות לסעיף חוקתי, בחוק היסוד הבסיסי ביותר במארג חוקי היסוד במדינה, שעניינו דרך הקמת ממשלה בישראל, יש לדון בדחיפות בעתירה, בטרם תוקם ממשלה בישראל שלא כדון.

65. באשר לנימוקיה של המשיבה 3, אשר חלק ניכר מטענות העותר דלעיל; ההיסטוריה החקיקתית, התכלית האובייקטיבית והסובייקטיבית, לשון החוק ודברי ההסבר, מפריכים אותם מיניה וביה נתייחס בתמצית:

א. בסעי' 2 נטען, כי סעי' 13א(ב) לחוק היסוד, אשר הסביר כי אותה ממשלה שתורכב, יכול שתהיה ממשלת חילופים, משמעותה, כביכול, כי סעיף 13(ג) בוטל דה-פקטו וניתן להחיל "הסדר אחר" ולפיו הח"כ שמרכיב את הממשלה לא יעמוד בראשה וזאת עוד לא שמענו, שהרי אילו הייתה כוונה כזו, היה על המחוקק לבטל את הסעיף.

ב. **בסע' 4** נטען, כי השאלה החוקתית הזו לא נדונה כלל בדיוניה של הוועדה המיוחדת ואין התייחסות אליה בדברי חברי הכנסת ועל כך נאמר: היא הנותנת! אף אחד מחברי הכנסת לא התכוון, כי עיגון ממשלת רוטציה בחוק היסוד, תהפוך סדרי עולם ותעקור ממקומו סעיף מ"בטון יצוק", שלא זו מקומו יובל שנים ושהרוטציה כלל לא אמורה להשפיע עליו.

ג. **בסע' 5** נטען למעשה, כי דברי ההסבר אכן קובעים כי עקרון היסוד לא זו ממקומו, אך "דברי ההסבר אינם עומדים בפני עצמם ולא ניתן לנתקם מנוסח החוק שהתקבל בקריאה שניה ושלישית". והרי לא היה שום שינוי בסעיף זה, בין הנוסח של הצעת החוק ודברי ההסבר שנלוו אליו, לבין הנוסח הסופי שהתקבל בכנסת, וזה מוכיח כי מסקנת המשיבה 3 שגויה!

ד. **בסע' 6** נטען למעשה, כי בשל העובדה שמדובר ב"ממשלת חילופים" ניתן להגיע "להסכמות" שאינן עולות בקנה אחד עם סעיף יסודי בחוק היסוד, שלא בוטל, שכן בתיקון הכללי של "ממשלת חילופים" לא נשללה במפורש האפשרות להגיע ל"הסכמות" כאלו.

ה. על אותו משקל, ודרך אותו מדרון חלקלק ואנטי חוקתי, ניתן לטעון "להסכמות" הנוגדות הוראה נוספת בחוק היסוד, שמעולם לא בוטלה ולא שונתה מאז היוולדו ולפיה ראש ממשלה, חייב להיות חבר כנסת מכהן. שהרי בתיקון הכללי "ממשלת חילופים", "לא נקבעה הוראה השוללת אפשרות זו", אז מה לי אם ההוראה המקורית עצמה לא בוטלה ???

66. לאור כל האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות כמפורט ברישא לעתירה דנא ונוכח דחיפות העניין וסד הזמנים הקצר ועל מנת שלא תהפוך העתירה ל"אתרוגים לאחר חג הסוכות", מתבקש בית המשפט הנכבד לקבוע מועד דחוף לקיום דיון בעתירה לגופה.

יוסי פוקס, עו"ד

העותר